

Случај Исланд, или како је ЕУ могуће рећи "НЕ"

Пише: Андреј Димитријевић
четвртак, 27 јун 2013 12:28

Да је и Европској унији (ЕУ) могуће рећи „не“, показао је пример Исланда. Мала острвска земља на северу Атлантика, површине 103.125 километара квадратних и са популацијом од 322.000 људи, одлучила је да прекине даље преговоре са ЕУ. Како је убрзо по ступању на дужност изјавио Бјарни Бенедиктсон (Bjarni Benediktsson), исландски министар финансија и први човек Партије за независност, која је један од чланова двопартијске коалиције која је априла добила изборе – „исландско настојање да се придружи ЕУ је окончано“. Ово је 14. јуна поновио и Гунар Браги Свенсон (Gunnar Bragi Sveinsson), исландски министар спољних послова, у сусрету са европским комесаром за проширење, Штефаном Филеом. Свенсон је тада рекао да је главни циљ његовог путовања у Брисел да „каже Комисији да је нова Влада одлучила да заустави преговоре... Ми смо део Европе и желимо да наш однос јачамо на друге начине“.

Шта је поучно у случају исландског „не“ ЕУ?

Намера овог чланка није да пореди случајеве Србије и Исланда, јер су они неупоредиви. Исланд фактички живи од риболова, док Србија има разнолике изворе прихода; са друге стране, Исланд има много мање становника, тамо је најнижа стопа криминала у Европи, а највише прочитаних књига по глави становника. Али, Исланд свакако јесте пример нечега што је Србија могла да буде, а није – пример како се самостално води политика и настоји самостално изаћи из кризе без молби да се нешто додели. Тако су и становници и политичари Исланда постали пример нечега што није, нажалост, ни већина становника Србије и готово ниједан српски политичар.

Исланд је био међу првим жртвама светске економске кризе, још 2008. године. Држава,

Случај Исланд, или како је ЕУ могуће рећи "НЕ"

Пише: Андреј Димитријевић
четвртак, 27 јун 2013 12:28

која је од 90-их, а поготово од 2000-их

градилa имиџ пореског раја, у чијим су банкама многи Британци и Холанђани чували своје милионе, преко ноћи се сломила. Криза на лето 2008, изазвана у банкама, потпуно је срушила банкарски систем у тој земљи. Три водеће банке, Глитнир, Ландсбанки и Кауптхинг, за само недељу дана пропале су, оставивши дуг од 50 милијарди евра. Активе ових кредитних банака биле су 10 пута веће од унутрашњег БДП-а Исланда. Међутим, уместо да следе „европске узоре“ и политику „европских партнера“ јер она је, ипак, неприкосновена и најбоља, Исланђани су се усудили да ураде потпуно супротно, крену својим путем и да сами реше ствари, а не да чекају да им неки бирократа из Брисела донесе спас, како се то очито мисли у Србији.

Исланђани су више пута гласали на референдуму и више пута су донели исту одлуку – да се банке не спасавају (као што је то учињено у ЕУ), већ да се пусте да пропадну. Тада је без штедње остало десетак хиљада Исланђана, али су празних џепова (за, конкретно, 2,3 милијарде фунти и 1,3 милијарде евра) остали и улагачи из Холандије и Велике Британије. Притисци из ових земаља и претње нису уродиле плодом. Уосталом, сва истраживања јавног мњења показала су да Исланђани никада и нису били нарочито загрејани за ЕУ, па је напредовање ка чланству у Унији, као средство притиска и уцене – елиминисано.

Исланд је ипак морао да постигне споразум са ММФ-ом и обезбеди кредит од 10 милијарди евра, од чега је, међутим, искоришћена само петина. Исланд је потом донео још једну одлуку која никако није у складу са саветима и корацима „европских партнера“ – исландски Врховни суд прогласио је све кредите са валутном клаузулом незаконитим.

Случај Исланд, или како је ЕУ могуће рећи "НЕ"

Пише: Андреј Димитријевић
четвртак, 27 јун 2013 12:28

[Сведок](#)